

Nederlandse Rijksverband' moest worden opgelost) en Vorrink; deze laatste onderstreepte dat de nieuwe partij met alle kracht haar program (goeddeels aansluitend bij dat van de Volksbeweging) moest trachten te verwezenlijken, maar, zei hij, 'wij zullen dat natuurlijk alleen in de volle omvang kunnen doen, wanneer wij bij de verkiezingen een meerderheid verwerven.' Drees, die ook als spreker optrad, uitte zich iets voorzichtiger, over de PvdA zeggend: 'Wij zijn niet zo optimistisch dat wij haar bij deze eerste verkiezingen een meerderheid voorspellen, maar wij zullen er ons best voor doen.'

*

Wat had de Nederlandse Volksbeweging nu bereikt?

Er was een nieuwe partij opgericht, maar toch bij lange na niet die tot welke vorming zij had opgeroepen. De 'antithese' was niet overwonnen, immers: het katholieke volksdeel had zijn eigen partij behouden en op het protestantse zouden de ARP en de CHU (alsook de SGP) een beroep blijven doen. Waren er voorts tekenen dat de Volksbeweging, haar actie voortzettend, alsnog zou kunnen bevorderen dat Nederland de 'antithese' de rug zou toekeren? Dat hing van de uitslag der komende algemene verkiezingen af: zou dan blijken dat de ARP en de CHU een groot deel van hun aanhang hadden verloren en dat het aantal van de op de nieuwe Katholieke Volkspartij uitgebrachte stemmen ver zou achterblijven bij dat hetwelk de RKSP placht te verwerven, dan was mogelijk dat de confessionele partijen gestadig verder aan kracht zouden inboeten. Nodig was dan wèl dat van de Volksbeweging alom in den lande een sterke invloed zou uitgaan — als zij de actieve steun had van honderdduizenden Nederlanders, dan zou dat niet zonder effect blijven.

Welnu: niets wees er op dat zij die steun zou krijgen.

Zij was in '45 en in de eerste maanden van '46 nauwelijks van de grond gekomen. De Nederlandse Unie had een massaal karakter gedragen maar de Volksbeweging had slechts een geringe aanhang gekregen — de Quay's terugkeer naar het katholieke kamp had bevorderd dat zij in het zuiden des lands in elkaar was gezakt; ook elders was haar ledenaantal beperkt gebleven. Er waren eind '45 slechts ca. vijftienduizend leden — de beweging, van meet af aan organisatorisch zwak, had toen een schuld van meer dan f 100 000. Arbeiders, boeren en neringdoenden waren er onder die leden nauwelijks, wèl hoge ambtenaren, onderwijzers, leraren, hoogle-